

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет

Затверджено
на засіданні Приймальної комісії
Львівського національного
університету імені Івана Франка
_____ (протокол № __)
Ректор
_____ В. П. Мельник

Програма
додакового вступного випробування з історії
для здобуття освітнього ступеня магістра на основі ступеня бакалавра
(ОКР спеціаліста), здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Затверджено
на засіданні Вченої ради історичного
факультету Львівського
національного університету імені
Івана Франка
11.02.2020 р. (протокол № 7/2020)
Голова ради
_____ С. П. Качараба

* * *

Абітурієнт може вступити до Університету для здобуття освітнього ступеня (ОС) магістра на основі отриманого ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань, згідно з переліком суміжних спеціальностей.

Додаткове вступне випробування відбувається у формі тестування з таких тем:

Стародавня історія

Археологічна періодизація стародавньої історії. Поява і розселення людей на території України. Заняття та початки духовного життя людини в епоху палеоліту й мезоліту. Неолітична революція. Трипільська культура. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Античний світ. Давньогрецький поліс та особливості його розвитку. Розвиток Афінівської демократії у VII–V ст. до н. е. Грецька культура класичного періоду. Структура античних міст. Заснування, суспільний лад, державний устрій та культура античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Піднесення Македонії. Походи Александра Македонського. Еллінізм та елліністична культура. Виникнення Риму. Царський період в історії Риму. Республіканський період в історії Риму. Епоха ранньої Імперії: політичний розвиток, соціальний устрій та культура. Пізня Римська імперія: реформи Діоклетіана та Костянтина, християнська церква в Імперії, культура. Падіння Західної Римської імперії. Східна Римська імперія в V–VI ст. Походження слов'ян. Археологічні культури давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Перші писемні згадки про слов'ян. Розселення слов'ян у V–VII ст. Походження українців.

Епоха Середньовіччя

Західна Європа на рубежі античності та середньовіччя. Франкська держава: етапи розвитку та розпад. Франція за перших Капетингів. Епоха вікінгів. Англія та Шотландія до кінця XI ст. Утворення Священної Римської імперії. Виникнення і розвиток середньовічних міст. Церква та культура у V–XI ст. Державні утворення на Балканах і в Подунав'ї.

Розселення східнослов'янських племінних союзів у VII–X ст. Перші державні утворення східних слов'ян. Утворення Київської Русі. Походження назви “Русь”. Перші київські князі (Аскольд, Олег, Ігор, Ольга Святослав): внутрішня і зовнішня політика. Варязький чинник. Князювання Володимира Святославича. Запровадження християнства як державної релігії. Русь і

Візантія. Міжусобиці. Князювання Ярослава Мудрого. “Руська правда”. Правління Ярославичів. З’їзд князів у Любечі. Володимир Мономах. Правління Мстислава Володимировича. Русь і Степ (хозари, печеніги, торки, берендеї, половці). Роздробленість Київської Русі. Об’єднання Галицького та Волинського князівств. Князь Роман Мстиславович. Похід на Русь орд Батия. Золотоординське панування на українських землях. Внутрішня та зовнішня політика Данила Романовича (Галицького). Галицько-Волинське князівство за нащадків короля Данила. Входження Галицько-Волинських земель до складу сусідніх держав.

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави в IX–XIV ст. Суспільство: основні суспільні стани, землеволодіння, господарство, ремесло, торгівля. Матеріальна культура та побут населення Русі. Церковна організація на Русі. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави (усна народна творчість, писемність, освіта, пам’ятки книжкового мистецтва, література, наукові знання, архітектура, образотворче мистецтво, музика, декоративно-ужиткове мистецтво). Походження й поширення назви “Україна”.

Хрестові походи: причини, зміст, наслідки. Французьке королівство в кінці XIII – першій чверті XIV ст. Столітня війна. Реформи Генріха II Плантагенета в Англії. Велика Хартія вольностей. Громадянські війни в Англії другої половини XIII ст. Утворення англійського парламенту. Війна Білої й Червоної троянд та її результати. Італійська політика німецьких імператорів. „Золота булла” Карла V і закріплення роздроблення Німеччини. Занепад імперії та спроби реформ наприкінці XV ст. Італійські міста-держави Північної та Середньої Італії в XIII–XV ст. Реконкіста: основні етапи, зміст, результати. Церква та її організації в Західній Європі. Єретичні рухи. Інквізиція. Університети. Раннє Відродження і гуманізм в Італії. Візантійська імперія у IX–XV ст. Гуситський рух у Чехії: ідеологія та суспільство. Утворення об’єднаної Польської держави. Друге Болгарське царство. Сербська держава Неманичів. Виникнення та розвиток Османської імперії: експансія на Балкани.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV – середина XVI ст.). Магдебурзьке право. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Відновлення й остаточно ліквідація Київського і Волинського удільних князівств. Українські землі в складі Угорщини та Молдавії. Кримське ханство та українські землі в XV – першій половині XVII ст. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVI ст. (усна народна творчість, освіта, наукові знання, література, початок книгодрукування,

архітектура й містобудування, образотворче мистецтво, музика). Релігія і церква в Україні другої половини XIV – середини XVI ст.

Новий час

Великі географічні відкриття та зміни в європейському суспільстві. Реформація. Реформаційний рух у Франції: релігійні війни, Нантський едикт 1598 р. Нідерландська революція 1566–1609 рр. Тридцятилітня війна: етапи та наслідки. Високе та Пізнє Відродження.

Козацтво. Запорозька Січ. Боротьба козаків проти татар і турків. Реєстрове козацтво. Люблінська унія 1569 р. та утворення Речі Посполитої. Братства наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Берестейський собор 1596 р. Полемічна література наприкінці XVI – першій половині XVII ст. Козацько-селянські повстання. Українська культура XVI – першої половини XVII ст. Кримське ханство та його вплив на історію України. Експансія Московської держави на сусідні землі.

Англійська революція (громадянські війни) середини XVII ст.: передумови, головні етапи та їх характеристика. Режим Реставрації та проголошення конституційної монархії в Англії. Французький абсолютизм. Німецькі держави та Австрійська імперія в середині та другій половині XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького: передумови, перебіг, результати. Сподвижники Б. Хмельницького. Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Руїна. Андрусівська угода. Поділ Гетьманщини. Гетьман І. Мазепа: внутрішня та зовнішня політика. Запорозька Січ в другій половині XVII ст. І. Сірко. Слобідська Україна в другій половині XVII ст. – середині XVIII ст. Культура України в другій половині XVII – на початку XVIII ст.

Ідеологія Просвітництва. Ідеї Дж. Локка, Вольтера, Ш-Л. Монтеск'є, Ж-Ж. Руссо. Основні тенденції розвитку Франції та Англії у XVIII ст. Політика „освіченого абсолютизму”: Пруссія, імперія Габсбургів, Російська імперія. Війна за незалежність північноамериканських колоній. Декларація незалежності США.

Українські землі у XVIII ст.: московський централізм й українська автономія. Обмеження автономії Гетьманщини. Остаточна ліквідація гетьманства. Ліквідація української козацької держави – Гетьманщини. Українські землі в складі Речі Посполитої. Поділи Речі Посполитої. Гайдамацький рух. Коліївщина. Освіта і культура другої половини XVIII ст.

Велика Французька революція: передумови, етапи, результати. Франція в роки Консульства та Першої імперії. Країни Європи у війні з наполеонівською Францією. Віденський конгрес 1814–1815 рр. та його рішення. Романтизм.

Виникнення ідеологій лібералізму, консерватизму, соціалізму та націоналізму. Початок Вікторіанської епохи в Англії. Чартизм. Революція 1830 р. у Франції. Європейські революції 1848–1849 рр. Об'єднання Італії. Утворення Німецької імперії. Австро-угорська угода 1867 р. “Великі реформи” 1860–70-х років в Російській імперії. Національно-визвольні рухи балканських слов'ян: 70-ті рр. XIX ст. Громадянська війна та Реконструкція у США. Основні здобутки європейської науки і художньої культури.

Інкорпорація українських земель до складу Російської та Австрійської імперій. Національне та соціальне становище українців у складі інших держав наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Імперські реформи. Українське суспільство. Заходи українського дворянства щодо відновлення автономії України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Процеси індустріалізації. Етнонаціональні процеси. Національне питання та національні рухи. Формування сучасної української нації: від культурництва до створення політичних партій. Кирило-Мефодіївське братство. Український національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848–1849 рр. Національна політика російського царизму щодо України в другій половині XIX ст. Український громадівський рух. Український політичний рух зламу XIX–XX ст. на Наддніпрянщині та в Галичині. Братство тарасівців. Москвофіли та народовці, радикальний рух у Галичині. Розвиток української культури у XIX – на початку XX ст. Культурно-освітнє товариство “Просвіта” і Наукове товариство ім. Т. Шевченка в другій половині XIX – на початку XX ст. Український громадсько-політичний рух під час революції 1905–1907 рр.

Міжнародні відносини у другій половині XIX – на початку XX ст. Виникнення військово-політичних блоків: Троїстий союз та Антанта. Політична криза на Балканах.

Новітня історія

Перша світова війна: причини, основні етапи, перебіг бойових дій, результати. Плани Антанти і Троїстого союзу щодо України. Головна українська рада та Союз визволення України. Українські землі в роки Першої світової війни. Українські січові стрільці.

Революція 1917 р. та громадянська війна в Росії. Українська революція 1917 р.: Створення Центральної Ради. М. Грушевський. Універсали Центральної Ради. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. УНР за часів Директорії. ЗУНР: утворення, організація держави, зовнішня політика. Отаманщина. Друга війна радянської Росії з УНР. Утвердження більшовицького режиму. “Воєнний комунізм” і червоний терор.

Паризька мирна конференція. Версальська система мирних договорів. Утворення незалежних держав у Центрально-Східній Європі. Основні тенденції соціально-економічного розвитку країн Заходу. Суспільно-політичні рухи і напрями: консерватизм, лібералізм, соціалізм, фашизм, націонал-соціалізм. Становлення тоталітарних режимів у Європі. “Велика депресія”. “Новий курс” Ф. Рузвельта. Громадянська війна в Іспанії (1936–1939 рр.). Сталінська “революція зверху”. Ескалація напруги в міжнародних відносинах. Нові явища і тенденції в розвитку культури.

Територія і населення України у міжвоєнні десятиліття. Українська СРР у 1921–1928 рр.: нова економічна політика, входження Радянської України до складу СРСР, політика коренізації (українізації), національно-культурне відродження. Радянська Україна в період сталінської модернізації: індустріалізація, перші п’ятирічки, колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид українського народу. Утвердження комуністичного тоталітарного режиму: встановлення монополії більшовицької партії на владу, антиукраїнське спрямування масових політичних репресій, культурні процеси. “Розстріляне відродження”.

Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр. Східна Галичина і Західна Волинь у складі Польщі. Політика польської влади (“осадництво”, “пацифікація”). Діяльність українських політичних партій. Українська Греко-Католицька Церква. А. Шептицький. Становище українців у складі Румунії: політика румунізації, діяльність українських політичних партій. Українські землі у складі Чехословаччини: політика уряду. Проголошення незалежної Карпатської України. Окупація Закарпаття Угорщиною.

Пакт Молотова-Ріббентропа й таємний додаток до нього. Друга світова війна: причини, учасники, основні події. “Дивна війна”. Вступ у війну СРСР. Окупація Радянським Союзом країн Балтії. Зимова війна”. Радянська Західної України. Успіхи Вермахту у Європі. Німецько-радянська війна: бойові дії на території України. Німецький окупаційний режим. Голокост. Рух Опору та його течії. ОУН і УПА в боротьбі за самостійну Україну. “Волинська трагедія”. Червоні партизани. Звільнення України від нацистських окупантів. Підсумки Другої світової війни: гуманітарні, політичні, матеріальні.

Світ після Другої світової війни. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Загострення протистояння між СРСР і країнами Заходу. Початок “холодної війни”. Німецьке питання (берлінські кризи 1948 і 1961 рр.). Утворення військово-політичних блоків. Крах колоніальної системи. Інтеграційні процеси в Західній Європі: утворення ЄЕС. Карибська криза 1962 р. Політика розрядки. Радянська агресія в Афганістані та її наслідки.

Завершення “холодної війни”. Основні тенденції політичного, соціально-економічного та культурного розвитку країн Заходу.

Післявоєнна відбудова та розвиток України (1945 – початок 1950-х років). Адміністративно-територіальні зміни у повоєнні роки. Політичні репресії в Українській РСР у другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр. Боротьба ОУН та УПА. Р. Шухевич. Операція “Вісла”. Культурне і духовне життя в Україні в другій половині 1940-х – на початку 1950-х років. Ідеологізація культурного життя в Україні в другій половині 1940-х – на початку 1950-х років. Україна в умовах десталінізації (1953–1964). Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960-х – початок 1980-х рр.). Демографічні та етносоціальні процеси 1960–1970-х років. Дисидентський та правозахисний рух. Здобутки і втрати української культури.

Наростання системних кризових ознак в СРСР. „Перебудова” в Радянському Союзі й Україна. Чорнобильська катастрофа. Релігійне відродження. Декларація про державний суверенітет України 1990 р. Здобуття Україною незалежності. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР.

Демократичні революції в країнах Центрально-Східної Європи (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.). Розпад СФРЮ і утворення на її території нових держав. Об’єднання Німеччини. Міжнародні відносини на зламі ХХ–ХХІ ст. Маастрихтські угоди 1992 р. й утворення Європейського Союзу. Розбудова ЄС наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Регіональні конфлікти. Глобальні соціально-економічні проблеми сучасності. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси.

Державотворчі процеси в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Державна символіка. Конституція України 1996 р. та зміни до неї. Президентські та парламентські вибори в Україні. Проблеми української економіки та пошук шляхів їх розв’язання. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа 1996 р. Диференціація суспільства. “Помаранчева революція”. Вступ України до Світової організації торгівлі. Євромайдан та Революція Гідності. Президентські вибори 2014 р. Досягнення та труднощі реформування економіки після Революції Гідності. Військова агресія Росії проти України. Анексія Криму. Війна на Сході України. Угода про асоціацію з Європейським Союзом. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство.

Рекомендована література

1. *Бандровський О., Власов В.* Всесвітня історія. Історія України: 6 кл. Навч. підр. Київ, 2014.
2. *Балух В., Коцур В.* Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. Чернівці, 2005.
3. *Балух В., Макар Ю.* Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. Чернівці, 2005.
4. *Грицак Я.* Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ–ХХ ст. 2-ге вид. Київ, 2000.
5. *Залізняк Л.* Первісна історія України. Київ, 1999.
6. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.). Курс лекцій / за ред. В. Ярового. Київ, 2001.
7. Історія України: Посібник для вузів / за ред. Ю. Зайцева. Львів, 1996.
8. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник / за ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001.
9. *Кондратюк К.* Новітня історія України. 1914–1945 рр. Львів, 2008.
10. *Крижановська О., Крижановський О.* Історія середніх віків. Курс лекцій. Київ, 2004.
11. *Кульчицький С., Мицик Ю., Власов В.* Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. Київ, 2007.
12. *Medium aevum: Середні віки* / за ред. Л. Войтовича. Підручник для історичних спеціальностей ВУЗів. Львів, 2010.
13. *Мицик Ю., Бажан О., Власов В.* Історія України. Навч. посібник для старшокласників. Київ, 2009.
14. *Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу (кінець ХV – початок ХІХ ст.).* Навч. посібник / за ред. З. Баран. Львів, 2015.
15. *Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. – початок ХХІ ст.).* Навч. посібник / за ред. М. Швагуляка. Львів, 2011 (2015).
16. *Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. 1918–1945 рр.* Навч. посібник / за ред. М. Швагуляка. Львів, 2005.
17. *Пометун О., Гупан Н.* Новітня історія України: 11 кл. Навч. підр. Київ, 2011. *(рівень стандарту, академічний)*
18. *Пометун О., Гупан Н., Фрейман Г.* Історія України: 10 кл. Навч. підр. Київ, 2010. *(рівень стандарту, академічний)*
19. *Світова історія: ХХ століття. Енциклопедичний довідник* / За ред. І. Підкови та Р. Шуста. Львів, 2008.

20. Турченко Ф. Історія України: 11 кл. Навч. підр. Київ, 2011. (*профільний рівень*)
21. Час народів. Історія України ХІХ століття: навч. посібник / О. Аркуша, К. Кондратюк, М. Мудрий, О. Сухий. Львів, 2016.
22. Щупак І. Всесвітня історія: 11 кл. Навч. підр. Київ, 2011. (*рівень стандарту, академічний*)
23. Щупак І., Морозова Л. Всесвітня історія: 10 кл. Навч. підр. Київ, 2010. (*рівень стандарту, академічний*)
24. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., перероблене та розшир. Київ, 2005.